

LBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MEAD, GEORGE ROBERT

Orfeu: Influența mitului și misteriiilor orfice asupra gândirii filosofice și religioase din Antichitate până în epoca modernă / George Robert Mead; trad. din lb. engleză: Stela Gheție. – Ed. a 2-a – București: Herald, 2023

ISBN 978-630-6550-55-5

I. Gheție-Tinney, Stela (trad.)

29

Pentru noutăți și comenzi:

www.edituraherald.ro

office@edituraherald.ro

Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61

Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60

Mob: 0744.888.388, 0771.664.320

© Orpheus by G.R.S. Mead, B.A., M.R.A.S., Theosophical
Publishing Society, 1896

G.R.S. MEAD

ORFEU

Influența mitului și misteriiilor orfice asupra
gândirii filosofice și religioase din Antichitate
până în epoca modernă

Traducere din limba engleză:

STELA GHEȚIE

EDITURA HERALD
București

Redactor:

Radu Duma

Corector:

Dușa Udrea-Boborel

Viziune grafică și DTP:

Ela Stoica

Copyright © 2023. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare a informației, fără permisiunea editorului. Ediție în limba română publicată de Editura Herald.

Cuprins

CAPITOLUL I

INTRODUCERE	9
Cuvânt-înainte	9
Scopul lucrării	10
Materialele	11

CAPITOLUL II

ORIGINILE ORFISMULUI	15
Orfeu în mitologie	15
Orfeu, un nume generic	17
Derivarea numelui	18
Dialectul orfic	19
Originile orfice, pelasgice, etrusce sau eoliene	19
„Fabula” eolienilor	20
Datarea tot mai îndepărtată a lui Orfeu	21
Castele în „vremea lui Orfeu”	22
Începuturile istoriei orfice	23
Homer și Hesiod	23
Pherekydes	24
Onomatocritus	25
Pitagoricienii și neopitagoricienii	25
Neoplatonicienii	26
Concluzie	28

CAPITOLUL III

LUCRĂRILE ORFICE	31
Maxime (<i>Logia</i>)	31
Opere secrete	32
Lista lucrărilor orfice	32
Summa summarum	38
Orfeu „inventatorul”	39

Orfeu „magicianul”	40
Opiniile unor inițiați	40

CAPITOLUL IV

OBSERVAȚII GENERALE DESPRE TEOLOGIA ORFICĂ	43
Simbolismul orfic	43
Cultul falic	45
Cultul idolilor	46
Clement Alexandrinul despre simbolism	47
Câteva exemple de simbolism orfic	51
Zeul – unul	54
Monadologia lui Orfeu	59

CAPITOLUL V

SCHIȚĂ GENERALĂ A TEOGONIEI ORFICE	63
Ordinele puterilor divine	63
Triadele	65
Triada primordială	66
Triada noerică	67
Triada noetic-noerică	74
Triada noerică	77
Triada supracosmică	80
Ordinul zeilor eliberați	83
Ordinul cosmic	85

CAPITOLUL VI

CĂTEVA DETALII COSMOGONICE	93
O legendă a multiplicității puterilor	93
Zei și puterile lor (<i>Shakti</i>)	96
Splendoarea unicului soare invizibil	98
Treimea	100
Tetrada	101
Despre natură și emanație	102
Perioadele ciclice și <i>Pralaya</i>	103

CAPITOLUL VII

PANTEONUL ORFIC	105
Timpul ce nu îmbătrânește	105
Æther, haos și noapte	106
Oul cosmic	106
Craterul	109
Phanes, Ericapeus și Metis	110
Noaptea	115
Cerul	118
Copiii cerului și ai pământului	119
Titanii	120
Cronos – Saturn	125
Cele patru vârste	128
Rhea	130
Zeus – Jupiter	133
Vesta, Ceres, Junona	138
Proserpina	142
Diana și Minerva	146
Neptun și Pluto	147
Apollo	150
Æther	150
Vulcan, Venus, Marte	152
Ciclopul și centimanii	154
Cureții și coribanții	155

CAPITOLUL VIII

DESPRE MISTERII ȘI SIMBOLISM	157
India în Grecia?	157
Perfecțiunile virtuții	159
Fanteziile erudiției	159
Puiul de leu	160
Pielea de căprioară	161
<i>Thyrs</i> -ul	162
<i>Mystica vannus iacchi</i>	163

Obiectele lui Dionysos	164
Lira orfică	166

CAPITOLUL IX

DISCIPLINĂ ȘI PSIHOLOGIE ORFICĂ	175
Moralitatea	175
Disciplina interioară	177
Macrocosmul și microcosmul	180
Corpul subtil	183
Augoeides	186

CAPITOLUL X

DOCTRINA RENĂȘTERII	195
Corpul este temnița sufletului	195
Sufletul e pedepsit în trup	196
Nașterile anterioare ale lui Pitagora	197
Alte vieți anterioare ale „inițiaților”	199
Roata vieții	200
Despre metensomatoză	200
Despre această doctrină, în misterii	201
Psihopompul	202
Despre eliberare	202

BIBLIOGRAFIE	205
---------------------	-----

CAPITOLUL I

Introducere

CUVÂNT-ÎNAINTE

Cine nu a auzit de legenda romantică a lui Orfeu și Euridice? Versurile meșteșugite ale lui Virgiliu au immortalizat povestea celor doi în *Georgice* (iv 452–7), unde e spusă de Proteus Cerulean (*ibid.* 388). Puțini sunt însă cei care cunosc importanța rolului pe care îl joacă miticul Orfeu în legendele grecești sau în artele și în științele ce-i sunt atribuite de posteritate. Orfeu a fost părintele credinței panelenice, marele teolog, cel care a adus în Grecia riturile sacre ale adorării secrete și doctrina misterelor naturii și ale Zeului. Grecii mărturiseau că lui îi datorează religia, artele, științele atât sacre, cât și profane; și de aceea, pentru a trata subiectul pe care ni l-am propus în această lucrare, va fi nevoie să expunem o teologie care „a fost promulgată mistic și simbolic pentru prima dată de către Orfeu, apoi diseminată în mod enigmatic prin imagini de Pitagora, iar în ultimul rând expusă științific de către Platon și discipolii săi autentici”¹. Or, după Proclus, ultimul mare maestru al neoplatonismului, „toată teologia grecilor provine din mistagogia orfică”, adică, altfel spus, din inițierea în Misterii (Lobeck, *Aglaophamus*, p. 723).

¹ Proclus, tr. T. Taylor, *On the Theology of Plato*, Introducere, i.

Nu numai învățații lumii antice atribuiau știința sacră aceleiași surse, ci și părinții creștini care erau bine instruiți (*ibid.*, p. 466). Orfeu nu trebuie însă privit ca un „inventator” al teologiei, ci ca un transmitător al științei lucrurilor sacre în spațiul lumii grecești sau chiar ca un reformator al unui cult existent care, chiar și în vremurile vechi de dinaintea legendarului război troian, fusese atins de decadență și neînțelegere. Învățații antici recunoșteau o bază comună în riturile interne ale religiilor practicate la acea vreme și chiar și cei mai puțin mistici dintre autori admit „o comună legătură de disciplină”, ca de exemplu Lobeck, care a demonstrat că ideile egiptenilor, caldeenilor, orficilor și pitagoricienilor erau derivate dintr-o sursă comună.

SCOPUL LUCRĂRII

Rezultă, astfel, din cele spuse mai sus că orice lucrare dedicată personalității legendare a lui Orfeu ar putea consta în mod legitim într-o expunere completă a întregii teologii și mitologii a vechilor greci. Dar nu acesta este scopul prezentei încercări, care își propune doar să schițeze subiectul în linii mari și care, de aceea, va fi mai degrabă o operă de restrângere decât de expunere exhaustivă a masei existente de informații eterogene pe această temă. O atare sarcină ar fi de altfel peste puterile unei ființe omenești, căci și cel mai curajos enciclopedist s-ar da bătut în fața bibliotecilor de volume care tratează direct sau indirect subiectul în general. În schimb, cărțile care tratează în mod direct despre Orfeu sau despre orfici sunt mult mai puține, iar dintre acestea, singura pe care o cunosc și care prezintă acest subiect cu o

înțelegere autentică este micul volum al lui Thomas Taylor, *The Mystical Hymns of Orpheus*.

Pentru multele citate din autorii clasici ai Antichității greco-romane, sunt îndatorat volumelor enciclopedice ale lui Augustus Lobeck: *Aglaophamus, sive de Theologiae Mysticae Graecorum Causis*, dar numai pentru citate, nu și pentru comentariile autorului. Despre Misterii în sine, voi vorbi doar incidental în această lucrare, deoarece acest subiect atât de important trebuie lăsat la o parte pentru a fi tratat cum se cuvine într-un volum separat.

MATERIALELE

La sfârșitul acestei lucrări, se găsește o bibliografie ce conține multe dintre cărțile pe care le-am cercetat, cu puține rezultate însă; nu există, după știința mea, o altă bibliografie asupra acestui subiect, iar cea de față menționează doar lucrările mai importante ce-i sunt dedicate. Asta nu înseamnă că operele care îl vizează direct pe Orfeu sunt din cale-afară de numeroase, așa cum se lamentează de Sales la începutul veacului în ale sale *Mémoires*.

„Câteva texte risipite printre scriitorii Antichității și ai Evului Mediu, o notiță de mici dimensiuni a lui Fabricius, șase pagini de Memorii ale unei Academii, *Epigenes* de Eschenbach, și *Orpheos Apanta* de Gesner – iată în ultimă analiză toate materialele cu adevărat elementare despre Orfeu.”¹

De atunci, în afara operei lui Lobeck, puține lucrări satisfăcătoare au fost întreprinse; nimic în Anglia și puțin pe continent, așa cum se poate constata cu ușurință consultând,

¹ *Histoire d'Homère et d'Orphée*, p. 21.

în cele mai bune dicționare și enciclopedii clasice, articolele referitoare la acest subiect.

Din Antichitate nu avem niciun text despre viața lui Orfeu. M. de Sales spune că, dacă ar fi să-i dăm crezare lui Olympiodorus, Herodot, părintele istoriei grecești, ar fi scris o *Viață a lui Orfeu*, dar acea operă nu mai era de găsit la sfârșitul epocii alexandrine (*op. cit.*, p. 3). Ca autoritate, îl citează pe Photius (*Bibliotheca*, cod., 80), dar eu n-am putut găsi pasajul relevant în copia pe care o dețin a lucrării lui Photius (1653). Că vor fi existat mai multe *Vieți* cunoscute lumii antice, nu este deloc improbabil, iar Constantin Lascaris – în primul volum al lucrării sale *Marmor Taurinensis* (1743), conținând o descriere a unei marmure aflate la muzeul din Torino, presupusă a reprezenta moartea lui Orfeu – adaugă textul grecesc și traducerea în latină a unui manuscris ce pare să fie bazat pe aceste opere dispărute. Cât de puțin se știa despre acest subiect în perioada scolastică se poate vedea din faptul că uriașa *Thesaurus Graecarum Antiquitatum* a lui Gronovius (1695), constând în nu mai puțin de 85 de volume, nu conține absolut nimic despre problema ce ne interesează.

În ciuda sărăciei de informații în sursele culte, legenda lui Orfeu, după cum susține autorul articolului „Orpheus” din *Encyclopaedia Britannica*, ediția a 9-a, a dăinuit până la finele Evului Mediu și a fost în cele din urmă „transformată în ceva care seamănă cu un basm nordic”. O mare varietate de materiale privind acest basm poate fi găsită în catalogul de la British Museum la articolul „Orpheus”.

În literatura medievală engleză apare în trei versiuni diferite: *Sir Orpheo*, un „lay breton” reprodus după ms. Harleian din volumul *Ancient Metrical Romances*, vol. ii. *Orpheo and Heurodis* din ms. Auchinleck în David Laing,

Select Remains of the Ancient Popular Poetry of Scotland; și *Kyng Orfew* din ms. Ashmolean în *Illustrations of Fairy Mythology* a lui Halliwell (Shakespeare Soc., 1842). Poemele poartă urmele influenței poeziei franceze.

Cu siguranță că o legendă atât de răspândită și de durabilă trebuie să fi avut de la bun început o viață plină de vigoare. Că într-adevăr așa a fost este ceea ce sper să demonstrez în paginile de mai jos.

CAPITOLUL II

Originile orfismului

ORFEU ÎN MITOLOGIE

Ar fi prea laborios să expunem aici toate glosele legendei orfice sau să intrăm într-o interpretare critică a istoriei ei. În general, legenda s-a păstrat cu destulă fidelitate în versurile poezilor și în lucrările mitografilor, iar liniile ei generale sunt schițate după cum urmează¹:

Orfeu a fost fiul lui Oeagrus, regele Traciei, și al lui Calliope, una dintre muze. A fost primul poet și cântăreț inspirat, iar întreaga lui viață este o istorie a consecințelor armoniei divine. Maestru al lirei cu șapte strune, toți oamenii se adunau ca să-l asculte, iar animalele sălbatice i se așezau împlânzite la picioare; nici chiar arborii și pietrele nu rămâneau nemișcate de muzica divinului său instrument. Locuitorii țărmurilor nevăzute și cei din Hades se bucurau auzindu-i cântul la harpă. Participant la faimoasa expediție a argonauților, face ca măreața corabie *Argo* să alunece pe marea liniștită după voia strunelor sale fermecate; tot datorită lor, temutele stânci mișcătoare ale Symplegadelor, amenințând să sfărâme corabia, sunt ținute pe loc; iar șarpele din Colchida, care păzea lâna de aur, e cuprins de un somn adânc.

¹ Cf. P. Decharme în a sa *Mythologie de la Grèce Antique* (pp. 616 sq.).

Maestrul său era Apollo, care îl învățase lira. Trezindu-se înaintea zorilor, Orfeu urca pe înălțimile muntelui Pangeus, pentru a fi primul care îl salută pe gloriosul zeu al zilei.

Dar o mare suferință îl aștepta pe cântărețul lui Apollo. Mult-iubita lui soție Euridice, fugind de avansurile lui Aristeus, fu mușcată de un șarpe ascuns în iarbă. Zădarnic încercă soțul deznădăjduit să-i aline durerile [...], dealurile Traciei răsunară de bocetele lui melodioase [...]. Euridice muri. [...] Înnebunit de durere, Orfeu o urmează până în Hades, iar acolo îl farmecă pe regele defuncțiilor într-atât încât acesta îi îngăduie lui Euridice să se întoarcă pe pământ, cu o singură condiție: Orfeu nu trebuie să privească înapoi. Chiar înainte însă de a trece iarăși în lumea celor vii, nemaivând decât un pas până la hotarul dintre cele două tărâmurii, îndoiala lui Orfeu și teama că Euridice nu se află cu adevărat în spatele lui sunt atât de intense, încât întoarce capul să se uite. În aceeași clipă, Euridice dispăre din privirea lui (Virgil, *Georgice*, iv. 499):

„ex oculis subito ceu fumus in auras commixtus tenues, fugit diversa”.

(„de îndată din ochi îi fugi precum fumul ce se amestecă în aerul mângâiat de blândul zefir”.)

Moartea lui Orfeu e povestită în mai multe versiuni. Se spune fie că ar fi murit de durere în urma pierderii definitive a lui Euridice, fie că ar fi fost ucis de bacante într-un acces de furie, fie că ar fi fost trăsnet de Zeus cu unul dintre fulgerele sale pentru că ar fi dezvăluit muritorilor Misteriile sacre. După moartea lui, Muzele i-au adunat membrele risipite și le-au îngropat. Capul și lira au fost duse de valuri în insula Lesbos.

ORFEU, UN NUME GENERIC

Aceasta este, în rezumat, romantica legendă orfică. Că Orfeu ar fi existat vreodată ca persoană efectivă e destul de puțin probabil; că mai degrabă a fost un simbol viu ce a marcat nașterea teologiei, a științei și a artei în Grecia este mai potrivit cu modul în care operează mitologia și ne scutește de multele ipoteze absurde născocite de istorici pentru a reconcilia ceea ce nu poate fi reconciliat.

Pentru greci, Orfeu era ceea ce *Veda Vyāsa* era pentru hinduși, Enoh pentru etiopieni și Hermes pentru egipteni. A fost marele compilator al scripturilor sacre; nu a inventat nimic, ci doar a transmis. Orfeu, *Veda Vyāsa*, Enoh, Hermes și alții sunt nume generice. *Veda Vyāsa* înseamnă „redactor-al-Vedei”. Se spune că tratatul hieroglific înscris pe faimoasele coloane ale lui Hermes sau Seth, despre care Josephus afirmă că mai existau încă pe vremea lui (De Mirville, *Pneumatologie*, iii. 70), a fost sursa științei sacre a străvechiului Khem, și că Orfeu, Hesiod, Pitagora și Platon de acolo și-au luat elementele teologiilor lor. Au existat mai mulți purtători ai numelui Hermes, dintre care cel mai mare era cel supranumit Trismegistus, „cel de trei ori mare”, pentru că a vorbit despre cele „de trei ori mari” puteri care „învăluiesc Divinitatea unică” (*Chron. Alexand.*, p. 47). Mai aflăm din ms. lui Lascaris (*Mar. Taurin.*, „Prolegg. in Orph.”, p. 98) și că existau nu mai puțin de șase Orfei cunoscuți în Antichitate.

Ficinus (*De Immort. Anim.*, XVII, i. 386) schițează succesiunea învățătorilor omenirii, după cum urmează:

„În materie de teologie, au existat în vremurile de dinainte șase mari învățători care au expus doctrine asemănătoare.

Primul a fost Zoroastru, cel mai mare dintre magi; al doilea, Hermes Trismegistus, mai-marele preoților egipteni; Orfeu i-a urmat lui Hermes; Aglaophamus a fost inițiat în Misteriile sacre ale lui Orfeu; Pitagora a fost inițiat în teologie de Aglaophamus; iar Platon, de către Pitagora. Platon a rezumat întreaga lor doctrină în *Scrisorile sale*.”

DERIVAREA NUMELUI

Deși despre Orfeu se spune îndeobște că era trac, faptul nu este cert, iar această incertitudine a permis apariția celor mai fantastice ipoteze privind derivarea numelui său, avansate de filologi pentru a-și sprijini prin ele propriile teorii. Numele de Orfeu a fost derivat astfel din limba vechilor egipteni, din ebraică, din feniciană, asiriană, arabă, persană sau sanscrită, după gustul sau fantezia filologului respectiv.

Max Müller, pentru a aduce argumente în sprijinul teoriei mitului solar, derivă numele lui Orfeu din Ribhu sau Arbhu din *Rig Veda*, un epitet al lui Indra; Indra fiind presupus a fi unul dintre numele Soarelui (cf. *Comparative Mythology*). Numele este, de asemenea, derivat din Alp sau Elf din folclorul teuton. Larcher susține că Orfeu era un nume egiptean; *or* sau *oros* în loc de Horus, iar *phe* sau *pcho* cu sensul din limba coptă de *a da naștere* (trad. d’Hérod., ii. 266. n.). Și cu siguranță vor exista autori care vor dovedi că numele de Orfeu provine din rădăcini din limba chineză, din cea a eschimoșilor sau a poporului maya. Sunt foarte puține lucruri care să nu poată fi dovedite sau infirmate de către asemenea filologi.

DIALECTUL ORFIC

Este totuși interesant de observat că *Imnurile* originale au fost scrise într-un dialect foarte vechi. Unii presupun că abia după ce poeții homerici își obișnuiseră audiența cu o limbă mai puțin aspră, dialectul original al *Imnurilor* a fost modificat în consecință¹. Iamblichus spune că *Imnurile* au fost scrise la origine în dialectul doric (*De Vita Pythag.*, xxxiv), dar Diodor din Sicilia (iii. 66) folosește doar cuvântul „arhaic” pentru a-l descrie. Care anume era acel dialect e greu de spus; învățații Antichității, care se preocupau de asemenea probleme, spuneau că numele zeilor și ale celor mai sacre lucruri erau din „limba zeilor”². Cel mai clar expune acest lucru Iamblichus (*De Mysteriis*, vii. 4):

„Căci zeii au fost cei care i-au învățat pe oamenii din popoarele sacre [...] întreaga lor limbă sacră. Cei care au învățat primele nume ale zeilor le-au amestecat cu propriile lor limbi [...] și ni le-au transmis astfel.”

ORIGINILE ORFICE, PELASGICE, ETRUSCE SAU EOLIENE

Thomas Taylor (*The Mythical Hymns of Orpheus*, p. xii) susține că literele la care se referă Diodor din Sicilia în pasajul amintit mai sus erau pelasgice și adaugă într-o notă că „acele caractere erau vechile litere etrusce sau eoliene și sunt poate mai vechi decât cele cadmice sau ionice”. Interesant e faptul

¹ Cf. Clavier, *Hist. des Premiers Temps de la Grèce*, i. 85; citat de Rolle, *Recherches sur le culte de Bachus*, iii. 21.

² Cf. Proclus, *Com. in Polit.*, p. 397; *Com. in Crat.*, p. 38; *Com. in Tim.*, ii. 84; de asemenea, Grigore de Nazianz, *Or.*, iii. 99 și Maximus Tyrius, vi. 86.

că această afirmație concordă cu concluziile unui număr de autori, printre care J.F. Gail (*Recherches sur la Nature du Culte de Bacchus en Grèce*, p. 3), că poemele lui Orfeu datează din epoca legendară a Greciei pelasgice, așadar, din timpuri preistorice. Taylor vorbește despre aceste caractere ca fiind etrusce; dacă este așa, ar putea să fi aparținut alfabetului acelei mari națiuni care a venit de la vest, de dincolo de Coloanele lui Hercule, și a supus „Africa de la Strâmtoarea până în Egipt, iar Europa până în Tyrhenia (Etruria)”, după cum relatează Platon în *Critias* (sec. iii). Această națiune a venit din direcția Oceanului Atlantic, dintr-un arhipelag constând dintr-o insulă „mai mare decât Africa și Asia luate împreună” și „multe altele mai mici”. Continentele numite de noi Africa și Asia, în vremea lui Solon nu aveau dimensiunile pe care le au în prezent, ci constau din Africa, așa cum o cunoșteau egiptenii, și prezenta Asie Mică – un teritoriu totuși suficient de întins chiar și așa.

Care era limba lui „Orfeu” rămâne, așadar, încă o problemă în sarcina filologiei.

„FABULA” EOLIENILOR

Taylor spune totuși că literele pelasgice erau cele ale vechilor etrusci sau eolieni, dar dacă prin asta face vreo legătură între etrusci și eolieni sau pur și simplu oferă o alternativă, nu reiese clar din citatul dat mai sus.

Există unele ipoteze care vorbesc despre „vechii” greci și romani ca fiind „rămășițele atlantiților” și definesc atributul de „vechi” cu referire la „strămoșii eponimi (cum sunt numiți de către europeni) ai eoliienilor, dorienilor și ionienilor”. Această Atlantidă a lui Platon, care poate fi numită pentru mai multă

ușurință Poseidonia, a fost înghițită de ape cu 13 000 de ani în urmă, după cum susțin preoții de la Sais, dar „un mic număr de insule risipite în jurul Poseidoniei rămăseseră nelocuite, fiind afectate de cutremure, cu mult înainte de catastrofa finală [...] Tradiția spune că unul dintre triburile mai puțin numeroase (eolienii), care deveniseră locuitori ai insulelor după ce emigraseră din ținuturile nordice, au fost nevoiți să-și părăsească din nou țara de frica unei catastrofe [...] Speriați de cutremurele dese și de apropierea vizibilă a catastrofei, acest trib se spune că s-a urcat în corăbii, navigând dincolo de Coloanele lui Hercule, și, urmând linia țărmului, după câțiva ani de peregrinări, a ajuns pe coasta Mării Egee în ținutul Pyrrha (Tesalia de astăzi), căruia i-au dat numele de Aeolia [...]. Ei s-au oprit deseori de-a lungul coastelor actualelor Spanii, Franțe și Italii, amintirea «sărbătorilor magice» ale acestora dăinuind încă printre descendenții vechilor marsilienii”.

Limba presupușilor eolieni originari din Atlantida este calificată drept „limba sacră hieratică sau sacerdotală”.

DATArea TOT MAI ÎNDEPĂRTATĂ A LUI ORFEU

Imigrația fabuloasă a eoliienilor se potrivește destul de bine cu cele relatate în *Argonautica* orfică, deschizând un domeniu fructuos de cercetare a perioadei elenice preistorice. Mai mult, ea împinge și mai departe în trecut data perioadei lui Orfeu cu multe cicluri de ani și lărgeste aria speculației pelasgice. Cine erau acești pelasgi despre care se spune că erau „autohtoni” pe vremea când legendarii Inachus, Cecrops, Cadmus, Danaus și Deucalion își aduceau coloniile din Fenicia